Nota van B&W

Portefeuille M. Divendal	
Auteur Dhr. D.M. van Esterik	
Telefoon 5114716 E-mail: dmesterik@haarlem.nl	
SB/SW Reg.nr. SW 2007/ 126342	
Te kopiëren: A+B	
B & W-vergadering van 13 november	

Onderwerp
Aansluiting bij Vereniging voor lokale natuur- en milieucommunicatie

Bestuurlijke context

Door deel te nemen aan de 'Vereniging voor lokale natuur- en milieucommunicatie' heeft de gemeente Haarlem een instrument om vorm te geven aan de ambities genoemd in de 'Visie ontwikkeling natuur- en milieueducatie 2007-2011' (zie bijlage).
De doelstellingen van de Vereniging voor lokale natuur- en milieucommunicatie zijn:

1. Het bevorderen van duurzame ontwikkeling;
2. Het ontwikkelen van een landelijk dekkend netwerk;
3. Het bieden van ondersteuning bij (organisatie)ontwikkeling van gemeentelijke NME diensten.

Deze nieuwe vereniging op bestuurlijk niveau beoogt complementair te werken aan de bestaande vak- en branche-organisaties.
De kosten van de contributie zijn voor 2007 nihil; voor 2008 worden deze voornamelijk bepaald door de afname van de producten c.q. diensten, de eigenlijke contributie kan hierdoor laag blijven. Ter dekking is de begroting voor natuur- en milieueducatie aangewezen.
Het verdient aanbeveling om de gemeente Haarlem bij de vereniging te laten aansluiten.

B&W-besluit:

1. Het college neemt kennis van het visiedocument 'Vereniging voor lokale natuur- en milieucommunicatie'. Tevens neemt het college kennis van de bijgevoegde statuten.
2. Het college meldt de gemeente Haarlem aan als lid van de 'Vereniging voor lokale natuur- en milieucommunicatie'.
3. Het college besluit portefeuillehouder M. Divendal te benoemen tot vertegenwoordiger van de gemeente bij de 'Vereniging voor lokale natuur- en milieucommunicatie'.
4. Het besluit heeft voor 2007 geen financiële consequenties. Voor 2008 e.v. worden deze voornamelijk bepaald door de afname van de producten c.q. diensten.
5. De media ontvangen een persbericht over dit besluit.
6. De commissie Beheer ontvangt het besluit van het college ter informatie

Bijlage A

Toelichting B&W SW 2007/ 126342
Aansluiting bij 'Vereniging voor lokale natuur- en milieucommunicatie'

Context
In het voorjaar 2007 hebben de gemeenten Delft, Dordrecht en Zoetermeer het initiatief genomen tot de oprichting van de "Vereniging voor lokale natuur- en milieucommunicatie". De Vereniging is een bestuurlijk initiatief dat de belangen van lokale NME-diensten op landelijk, bestuurlijk niveau kan behartigen. De vereniging neemt hiermee een positie in die tot nu toe nog ontbrak, naast het IVN Nederland (professionele- en vrijwilligerstak), de Vereniging Educaties Nederland (VEN), Stichting Veldwerk Nederland e.a.
De ambities van de vereniging zijn neergelegd in bijgaande 'Visie ontwikkeling natuur- en milieueducatie 2007-2011'. Belangrijke speerpunten daarbij zijn professionalisering, profilering, versterking van het vraaggericht werken en inspelen op thema's als duurzame ontwikkeling.

Doelstellingen
De doelstellingen van de Vereniging voor lokale natuur- en milieucommunicatie zijn:
1. Het bevorderen van duurzame ontwikkeling;
2. Het ontwikkelen van een landelijk dekkend netwerk;
3. Het bieden van ondersteuning bij (organisatie)ontwikkeling gemeentelijke NME diensten

Binnen de context van de natuur- en milieuproblematiek kan de vereniging in de vertaling naar het locale niveau een actieve bijdrage leveren. Anderszijds kan de vereniging middels uitwisseling en ontwikkeling van expertise van de deelnemende leden (gemeenten) binnen een georganiseerd netwerk, over een breed instrumentarium beschikken. Het benutten van dit instrumentarium heeft een duidelijke meerwaarde bij het verder ontwikkelen en inbedden van duurzaam denken en handelen op locaal niveau.

Kosten en dekking
Voor 2007 zijn aan de deelname geen kosten verbonden. Voor de kosten van oprichting, organisatie en activiteiten in 2007 is de vereniging in overleg met de ministeries van LNV en VROM. Conform de statuten (art. 9.2) stelt het algemeen bestuur jaarlijks een door ieder lid te betalen financiële bijdrage vast. De hoogte van deze bijdrage is afhankelijk van subsidies en inkosten van niet-leden, de uit te voeren programma's en het aantal leden. De doelstelling is om leden die deelnemen aan activiteiten, voor deze activiteiten te laten betalen; de contributie kan daardoor laag blijven.
De contributie voor 2008 wordt op een later moment vastgesteld.

B&W-besluit

1. Het college neemt kennis van het visiedocument 'Vereniging voor lokale natuur- en milieucommunicatie'. Tevens neemt het college kennis van de bijgevoegde statuten.
2. Het college meldt de gemeente Haarlem aan als lid van de 'Vereniging voor lokale natuur- en milieucommunicatie'.
3. Het college benoemt portefeuillehouder M. Divendal tot vertegenwoordiger van de gemeente bij de 'Vereniging voor lokale natuur- en milieucommunicatie'.
4. Het besluit heeft voor 2007 geen financiële consequenties. Voor 2008 e.v. zijn deze nog niet bekend.
5. De media ontvangen een persbericht over dit besluit.
6. De commissie Beheer ontvangt het besluit van het college ter informatie

Gemeenten voor duurzame ontwikkeling

vereniging voor lokale
natuur- en milieucommunicatie

Visiedocument

Delft
23 mei 2007

Inhoudsopgave

Visie **2**
Het belang van duurzame ontwikkeling **3**
De vraag van de burger 3
De verbinding naar de burger via NME-diensten 3
NME-diensten voor duurzame ontwikkeling 4
De vereniging **5**
1. Bevordering duurzame ontwikkeling 5
2. Ontwikkeling landelijk dekkend netwerk van NME-diensten 6
3. Ondersteuning (organisatie) ontwikkeling van NME-diensten 6
Vervolg **7**

Visie

Op veel plaatsen wordt momenteel gesproken over bevordering van duurzame ontwikkeling en de rol van NME(-diensten) hierbij. Zo ook door de gemeenten Dordrecht, Delft en Zoetermeer. Zij hebben de volgende visie op het veld van NME-diensten:

NME-diensten worden dé verbindende schakel tussen mondiale, nationale en lokale doelstellingen en de burger op het gebied van duurzame ontwikkeling

De drie genoemde gemeenten hebben het initiatief genomen voor de oprichting van een vereniging voor lokale natuur- en milieucommunicatie, onder het motto “gemeenten voor duurzame ontwikkeling”. In dit visiedocument worden de achtergronden en de doelstellingen van de vereniging omschreven.

Het belang van duurzame ontwikkeling

De aandacht voor duurzame ontwikkeling is niet nieuw, maar het thema heeft de laatste tijd wel een prominentere plaats op de politieke en maatschappelijke agenda gekregen.
Op verschillende ministeries wordt het thema in het beleid geïntegreerd en ook in het nieuwe regeerakkoord is het werken aan een duurzame samenleving, mede via de sterke inzet voor de millenniumdoelen, één van de uitgangspunten.
De prominente plaats die duurzame ontwikkeling momenteel inneemt wordt mede ingegeven door internationale afspraken, want ook op het mondiale vlak neemt de aandacht voor duurzame ontwikkeling toe.
Deze ontwikkeling wordt in Nederland gesteund door de top van het bedrijfsleven die de regering gevraagd heeft om in de komende jaren meer aandacht aan natuur en milieu te besteden.
Die steun is nodig, want de overheid kan de slag naar duurzame ontwikkeling niet alleen realiseren. Het belangrijkste is echter de betrokkenheid van de burger, omdat de bijdrage van alle burgers er wezenlijk toe doet. Er worden op gemeentelijk niveau, ten behoeve van de inwoners, dan ook steeds meer projecten opgezet om duurzaam denken en handelen te bevorderen.

De vraag van de burger

De logische weg om burgers meer mogelijkheden te geven een bijdrage te leveren aan duurzame ontwikkeling loopt via bewustwording en meningsvorming ten aanzien van natuur en milieu. In veel gevallen zijn deze stappen al gezet, omdat het klimaat daar momenteel buitengewoon gunstig voor is. Dit klimaat is onder meer beïnvloed door de recente alarmerende berichten van het IPCC, het gezaghebbende klimaatpanel van de Verenigde Naties en de goed bezochte documentaire “an inconvenient truth” van Al Gore.
Burgers weten dat er iets aan de hand is met natuur en milieu en men wil er graag iets aan doen, maar het ontbreekt vaak aan concrete handelingsalternatieven: wat levert nu echt een bijdrage? Abstracte doelstellingen moeten voor en met burgers vertaald worden naar concrete gedragsverandering. In andere gevallen weet een burger wel wat hij moet doen, maar is veel meer de vraag waar relevante informatie te vinden is over het “hoe”.

De verbinding naar de burger via NME-diensten

De lokale overheid kan hier verantwoordelijkheid in nemen door de verbinding naar de burger te leggen, waar nodig bewustwording en meningsvorming te bevorderen, handelingsalternatieven te laten zien, te zorgen voor een goede informatievoorziening op het gebied van duurzaam handelen en inwoners in staat te stellen een bijdrage te leveren aan (lokale) beleidsontwikkeling rondom duurzaamheidsthema’s. Daarvoor staat de overheid in Nederland, *in potentie*, een uitstekend instrument ter beschikking, dat van de NME-diensten. Deze diensten zijn dicht bij de burger gepositioneerd.
Echter, momenteel is dit voor het geheel aan NME-diensten slechts een *potentie*. Een potentie, die nog onvoldoende benut wordt. Dit wordt door de verschillende betrokkenen en niet in de laatste plaats vanuit het veld zelf, erkend. Er is een nieuwe Rijksnota NME in ontwikkeling. Uit de voorbereidende stukken en overleggen in de opmaat naar deze nota komt een beeld naar voren van de oorzaken. Samenvattend kan gesteld worden, dat de potentie van NME-diensten onvoldoende benut wordt, omdat:

- NME-diensten inhoudelijk, maar met name organisatorisch (nog) niet klaar zijn om als dé verbinding tussen duurzaamheidsdoelstellingen en de burger te fungeren.
- er (nog) geen sprake is van een landelijk dekkend netwerk. Niet elke gemeente heeft een dienst of is aangesloten bij een dienst van een andere gemeente.
- Door de schaal ligt binnen de NME-diensten de nadruk te veel op uitvoering.
- er onvoldoende samenwerking plaatsvindt tussen de verschillende bestuurslagen
- er sprake is van een gebrek aan vernieuwend vermogen in het totale NME-werkveld; de diensten houden zich met name bezig met natuuronderwijs.

NME-diensten opereren op lokaal niveau en worden meestal door gemeenten gefinancierd. Er zijn grote verschillen in omvang, visie en aanpak. In principe bepaalt elke dienst zelf welke activiteiten zij

ontplooit, al dan niet in overleg met de gemeente (of cluster van opdrachtgevende gemeenten) en al dan niet in samenwerking met andere lokale organisaties. Er is weinig gemeenschappelijkheid tussen de diensten en ook geen gemeenschappelijk aanspreekpunt.
De verschillen in omvang, visie en aanpak tussen diensten en het ontbreken van een gemeenschappelijk aanspreekpunt zijn er mede de oorzaak van dat middelen die door de provincie of het rijk beschikbaar gesteld worden veelal terecht komen bij provinciaal c.q. landelijk opererende organisaties, die niet altijd directe lijnen hebben met burgers.

Concluderend kan gesteld worden dat NME-diensten gezamenlijk in potentie een centrale rol zouden kunnen vervullen,maar nog onvoldoende op de kaart staan door de grote diversiteit, het gebrek aan professionaliteit en het ontbreken van een gemeenschappelijk aanspreekpunt.

NME-diensten voor duurzame ontwikkeling

De gemeenten Dordrecht, Delft en Zoetermeer slaan de handen ineen om de potentie van NME-diensten optimaal te benutten en de verbinding met de burger te leggen. De diensten in deze drie gemeenten hebben de afgelopen tien jaar een sterke ontwikkeling doorgemaakt:

- Ze spelen een belangrijke rol in lokale netwerken van publieke en private partijen, waaronder het onderwijs.
- Ze hebben hun doelgroep succesvol verbreed van alleen leerlingen (van voornamelijk het basisonderwijs) naar alle inwoners van de gemeente.
- Ze onderhouden goede contacten met andere onderdelen van de gemeentelijke organisatie en het gemeentebestuur.
- Ze hebben door hun netwerken de mogelijkheid om projecten gerelateerd aan duurzame ontwikkeling aan elkaar te koppelen en in een samenhangend programma aan te bieden.

Hoewel het functioneren van de diensten van deze drie gemeenten zeker ook nog te verbeteren is, bieden deze diensten door de ontwikkeling die ze hebben doorgemaakt wel een doorkijk naar hoe de potentie van het veld als geheel beter benut zou kunnen worden. Daarvoor dient de samenwerking en samenhang tussen gemeenten op het vlak van NME-dienstverlening bevorderd te worden. Hierdoor kunnen de diensten beter gebruik gaan maken van elkaars kracht. Er is nog ander voordeel: door het bieden van een landelijk dekkend, kwalitatief hoogwaardig netwerk worden de gezamenlijke NME-diensten ook een veel interessantere partner voor allerlei publieke en private partijen met duurzaamheidsdoelstellingen.

Dordrecht, Delft en Zoetermeer richten zich in het kader van duurzame ontwikkeling op de NME-diensten als instrument. NME-diensten hebben de potentie om de verbinding met de lokale politiek, maatschappelijke organisaties en het bedrijfsleven en burgers op lokaal niveau tot stand te brengen. De drie gemeenten nemen dit initiatief vanuit de overtuiging dat een aanpak die gesteund wordt door alle betrokkenen -maar voor een belangrijk deel vormgegeven wordt vanuit het werkveld zelf- de beste kans van slagen heeft.

Dordrecht, Delft en Zoetermeer zien de volgende visie voor het veld als geheel:

NME-diensten worden dé verbindende schakel tussen mondiale, nationale en lokale doelstellingen en de burger op het gebied van duurzame ontwikkeling

Hiertoe richten de drie gemeenten de vereniging voor lokale natuur- en milieucommunicatie op. Het motto van de vereniging luidt “gemeenten voor duurzame ontwikkeling”.

De vereniging

De vereniging voor lokale natuur- en milieucommunicatie heeft bij de oprichting drie leden, te weten de gemeenten Dordrecht, Delft en Zoetermeer en heeft, met het oog op de eerder beschreven visie, de volgende drie doelstellingen:

1. *Bevordering duurzame ontwikkeling*. Hieronder wordt verstaan het door het werkveld zelf, in samenwerking met partners als ministeries, provincies, Unie van Waterschappen en bedrijven, expliciteren van duurzaamheidsdoelstellingen en het uitwerken van deze doelstellingen in programma's. Het omvat tevens het bundelen en uitwisselen van bestaande kennis. Dit alles met respect voor de lokale situatie en de lokale bestuurlijke prioriteiten, met het oog op de bevordering van duurzame ontwikkeling. De uitvoering vindt telkens door de NME-diensten plaats.
2. *Ontwikkeling landelijk dekkend netwerk*. Landelijke dekking en gemeenschappelijkheid zijn van belang om optimaal van elkaars kennis en kracht te profiteren en om als dé verbindende schakel met de burger te kunnen opereren.
3. *Ondersteuning (organisatie-)ontwikkeling NME-diensten*. Er dient niet alleen aandacht te zijn voor de inhoud (via kennisuitwisseling en programma's) maar juist ook voor de organisatie die nodig is (structuur, cultuur, competenties) om die inhoud naar de burger te "brengen" en voor de verbinding met de lokale politiek als belangrijke opdrachtgever.

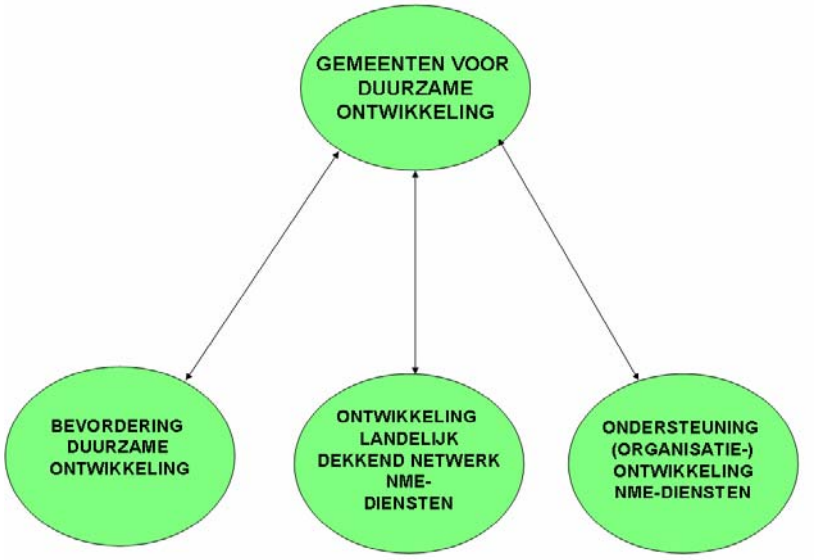

1. Bevordering duurzame ontwikkeling[1]

NME-diensten leggen, in de visie van de vereniging, in de toekomst door middel van met elkaar afgestemde thema's en programma's de verbinding met de burger. Dit doen zij door activiteiten als voorlichting en educatie te organiseren en door als platform voor participatie en samenwerking op het gebied van duurzame ontwikkeling te fungeren. Binnen de vereniging zullen nieuwe activiteiten op verschillende schaalniveaus (lokaal en landelijk) worden benoemd, worden gebundeld in thema's en worden uitgewerkt, waardoor de boodschap wordt versterkt voor de burger.
Dit gebeurt op initiatief van de leden of op initiatief van partijen als ministeries, provincies en bedrijven, die de burger de mogelijkheid willen geven hun betrokkenheid bij duurzame ontwikkeling om te zetten

[1] De overheid bevordert duurzame ontwikkeling op allerlei manieren; het gaat op deze plaats uiteraard over de duurzaamheidsdoelstellingen waar NME-diensten als instrument voor kunnen worden ingezet. Hiervoor zetten de diensten met name sociaal instrumentarium in; bijvoorbeeld voorlichting, communicatie, participatie en preventie.

in actie. Een bijzonder aandachtspunt daarbij is de samenwerking tussen de verschillende bestuurslagen.
Men kan denken aan het stimuleren van duurzaam denken en handelen in het algemeen, aan klimaatsverandering, energiebesparing, aan zorgvuldige omgang met water en aan het leggen van verbindingen rondom het thema duurzame ontwikkeling tussen allerlei partijen. Het streven naar een schoner Nederland past hier ook nadrukkelijk bij. Het gaat niet alleen om nieuwe programma's en activiteiten; veel NME-diensten hebben eigen materiaal ontwikkeld, waar anderen gebruik van zouden kunnen maken.
Bij de programmering is telkens nadrukkelijk aandacht voor de lokale bestuurlijke prioriteiten en de vertaling van programma's naar maatwerkoplossingen voor individuele gemeenten.

2. Ontwikkeling landelijk dekkend netwerk van NME-diensten

Door een landelijk dekkend netwerk te bieden wordt de vereniging een interessante(r) gesprekspartner voor overheden en bedrijven die over hun boodschap in gesprek willen gaan met de burger. Het collectief van NME-diensten vormt dan immers een krachtig en uniek instrument om in gesprek te gaan met de burger. Niet alleen in een individuele gemeente, maar in heel Nederland.
De vereniging fungeert dan als aanspreekpunt voor partijen en wil om die rol waar te maken zo snel mogelijk komen tot een landelijk dekkend netwerk van NME-diensten via opdrachtgevende gemeenten. Van belang is dat zo veel mogelijk gemeenten lid worden en dat iedere gemeente die lid wordt ook daadwerkelijk bediend kan worden door een dienst.
Gemeenten zijn of worden opdrachtgevers van de NME-dienst in hun eigen gemeente of van een dienst in de regio. Zo kan elke gemeente opdrachtgever zijn en kunnen er op (inter)gemeentelijk niveau afspraken gemaakt worden over het (basis)aanbod.
De acties om te komen tot landelijke dekking zullen variëren per provincie en per regio. Komen tot landelijke dekking zal in sommige gevallen betekenen dat bestaande NME-diensten hun werkgebied uitbreiden, terwijl in andere gevallen gemeenten in een regio gezamenlijk beslissen een NME-dienst op te zetten.

3. Ondersteuning (organisatie) ontwikkeling van NME-diensten

Individuele NME-diensten én de opdrachtgevende gemeenten moeten een ontwikkeling doormaken om adequaat de verbinding tussen verschillende partijen en de burger te kunnen leggen rondom het thema duurzame ontwikkeling. De vereniging heeft hierbij een ondersteunende rol. Gemeenten die lid zijn kunnen een scan laten doen van het functioneren van de NME-dienst waar zij gebruik van maken en van de wijze waarop duurzame ontwikkeling een plaats heeft gekregen binnen de gemeentelijke organisatie en het gemeentebestuur. Tevens biedt de vereniging diensten aan om het functioneren van NME-diensten, met het oog op de geformuleerde visie, te versterken. Ook zullen gemeenten ondersteund worden om duurzame ontwikkeling door middel van de inzet van NME-instrumenten een betere plaats te geven in het beleid van de gemeente.

Typering ontwikkelfasen NME-diensten

Om een beeld te geven van de verschillende ontwikkelfasen van NME-diensten hebben we onderstaande typering opgenomen. Op deze plaats wordt geen oordeel gegeven over de kwaliteit van de diensten en de producten die zij leveren. Gemeenten kunnen heel bewust een keuze maken voor bijvoorbeeld fase 2. We stellen echter wel dat ontwikkeling richting fase 4 of 5 noodzakelijk is met het oog op onze visie.

1. Ecologische basisvorming voor het basisonderwijs
2. Verbreding van doelgroepen; voorbeelden:
    a. Voortgezet onderwijs
    b. Allochtonen
    c. Wijkbewoners
3. Samenwerking met andere organisaties; voorbeelden:
    a. Natuur- en milieuorganisaties
    b. Centrum voor ontwikkelingssamenwerking

   c. Bewonersorganisaties
   d. Bedrijfsleven
4. Aansluiten bij gemeentelijk duurzaamheidsbeleid; voorbeelden:
   a. Opgenomen in beleidsplannen
   b. Nauwe samenwerking met gemeente-ambtenaren, zowel op management- beleids- en medewerkersniveau
   c. Goede relatie met gemeentebestuur
5. Regisseur/partner in netwerken rondom gekozen thema's.

In algemene zin is te zeggen, dat de "groei" van een individuele NME-dienst een beweging is van een gesloten, met name aanbodgerichte organisatie naar een organisatie die openstaat voor allerlei impulsen uit politiek en samenleving en op basis van die impulsen vraaggerichter werkt. Uiteraard is er een samenhang tussen de (organisatie-)ontwikkeling van de individuele diensten en het komen tot een landelijk dekkend netwerk. Die samenhang zal vanuit de vereniging bewaakt en versterkt worden.

Vervolg

Hiervoor zijn de activiteiten van de verenigingen op hoofdlijnen geschetst. Het eerste jaar van de vereniging (2007) zal in het teken staan van de drie onderstaande zaken:

1. het verwerven van zo veel mogelijk leden (in casu gemeenten)
2. het voeren van gesprekken en afstemmen van activiteiten met verschillende spelers in het NME-veld
3. het nader uitwerken van de doelstellingen zoals in dit document beschreven:
   a. bevorderen duurzame ontwikkeling
   b. ontwikkeling landelijk dekkend netwerk
   c. ondersteuning (organisatie-)ontwikkeling

Bij het aanscherpen van de doelstellingen en activiteiten zal de vereniging het oor te luister leggen bij zo veel mogelijk leden om de precieze behoeften te peilen. Juist daarom vinden wij het van belang dat zo veel mogelijk gemeenten snel als lid geworven worden.
We hechten eraan vanuit de vereniging te stellen dat dit activiteiten zijn waar we als vereniging zelf mee aan de slag kunnen en zullen gaan. Tegelijkertijd stellen we, dat steun van andere overheden er voor kan zorgen dat we de genoemde activiteiten sneller en sterker kunnen inzetten. Daarover zal het gesprek worden aangegaan, onder andere met de ministeries van LNV en VROM.